

Potujte v domovino!

Da ljubijo naravo naši hribolazci tudi sedaj med vojnim časom ter tudi sedaj v tem resnem času, ko je Avstrija in Nemčija ogrožena od cele vrste sovražnikov, pridno nadaljujejo svoja potovanja in se niso takoj spremenili v čemerne zapečkarje, je dejstvo, ki je le v največji meri razveseljivo. Vendar je dalo to že dostikrat povod k neslanim opazkam; zlasti neopravičljivo je očitane špisarjev, katerih nikjer ne manjka, in pivskih bratov, da bi se naj hribolazci sramovali tudi sedaj prisegati na potovalno veselje, med tem ko morajo trpeti naši vrli vojaki na bojnem polju bolesti in pomanjkanja.

Tisti, ki sodijo someščane na ta način, so navadno sami čisto zaduži, katerim bi prišlo na misel, da bi si radi vojske naložili kake odtrganje.

Upravičena je zahteva, da računamo z resnim časom, vendar ne sme iti predaleč veselje nad potovanjem in strast po zabavah se ne sme zamenjati. Pri tem je treba pomniti, da ima potovanje za glavni namen vzdrževanje in pospeševanje zdravja. Visoko ceniti je tudi etično in estetično vrednost, ki je spojena s potovanjem.

Isto, ko pri turistih, velja tudi za one, ki so potrebni letovišča. Ravno v času, ki zahteva so valed večjega dela in razburjanja na živčno moč vsakega posameznika največje zahteve, more imeti bivanje v poletni krasoti blagonosen učinek. Poletje je studenec, iz katerega črpajo bolniki, okrevajoči in počitka potrebni nove moči in sveži pogum, da lažje prenašajo nepravilne, s katerimi nas sedaj obdaja življenje.

Kako in kje se naj v tem poletju odpočijemo? Kaj je bližje, ko opomin: Spominjajte se domovine, proučujte jo natančneje in napotite se na ta ljuba mesta.

Daleč od vojnega divjanja leži Štajerska. Blagoslovljena je z elementi prirodne lepote — visoka gorovja s presilno, mnogostransko krasoto in ljubke livade, griči in ravnine, šumeče reke in zelena jezera, srce okrepčujoči gozdovi in zeleneča polja — vse je v njej zastopano. Gradovi in gradiči s svojimi bajkami, srednjeveška kulturna mesta in novodobne ustvaritve srčkane vasice, slikoviti samostani — kakšno bogastvo!

Tedaj ne doma ostati, temveč domov po-

Zavezniški vojskovodje na vzhodu.

Prinašamo slike najvažnejših in zdaj mnogokrat imenovanih vojskovodij v borbi proti

Die Verbündeten Heerführer im Osten.

Rusiji na vzhodu i. s nemških generalov pl. Woyrsch, pl. Gallwitz in pl. Scholtz, ter avstro-ogrškega feldmaršallajtnanta pl. Arz.

tovati. Kdor se more odtrgati za par dni ali tednov, naj pohiti ven v sveto krasoto lepe narave. Kaj vse v domovini še čaka odkritja!

Pred vojsko je brez vzroka nešteto milijonov romalo v inozemstvo. Veljalo je takorekoč za sramoto, če ni kdo vsaj enega dopusta preživel v inozemstvu. Po vojski bo to drugače. Za dolgo časa bo tem v prvi vrsti prišla v poštev naša domovina, zvesta zavezana Nemčija in dežele, ki so ostale nepristranske.

Denar, ki ga moremo prihraniti v vojnem letu valed opustitve potovanja v inozemstvo, naj pride na dobro naši domovini, someščanom, ki imajo se boriti v težkem gospodarskem boju. Vojska, ki je na tolikih poljih vse preobrnila, prinese seboj, da moramo spremeniti vprašanje o poletnem počitku. Prenapetih zahtev v tem letu gotovo ne bo nihče stavljal, povrnili se bomo nazaj k naravnemu življenju. Z drugimi očmi in srci bomo občudovali tokrat lepote naše domovine, z iskrenejšimi občutki ko sploh kdaj v sladki zavesti, da se moremo le v svoji dragi domovini resnično srečne počutiti.

Kot letovišča pride letos manjše število krajev v poštev, vendar jih je toliko, da najde lahko vsakdo v izbranem kraju popolno zadovoljitev. Pri tem nudijo popolno varnost pred vojnimi grozami in vojno nevarnostjo. Vlada gospe Styrije je velika. Hribolazcem nudijo naša visoka gorovja posebno užitka polne izlete in kdor se ne obuje z žrebli nabitih gorskih čevljev, ta ostane v prijaznih dolinah, kjer se razveseljuje njegovo oko nad najrazličnejšimi stvarmi. Pokrajinske lepote, izleti na vse strani. Ne na zadnjem mestu naj se opomni na naša zdravilišča in kopelji, katerih mnogo imajo daleč izven domovine slovito ime.

Zares lepa je naša domovina, proučujemo jo natančneje in bodimo ponosni na to blagoslovno krasno alpsko deželo! (Jožef Rückl.)

310

Razno.

Privijanje cen. V zadnjem času se je po časopisju, pa tudi drugod opetovano priporočalo kmečkemu prebivalstvu, naj zato, da se izogne preganjanju radi privijanja cen, za svoje izdelke sploh ne zahteva nobene cene, temveč naj kupca samo vpraša, kako ceno je voljan plačati, in naj kupčije ne sklene, ako mu ponujana cena ni povšeč. Tudi tako postopanje prodajalca, ki blaga ne proda preje, dokler se mu ne ponudi čezmerna cena, ko jo ima v mislih, stori čin prestopka privijanja cen, ter je bilo že mnogo ljudi, ki so tako postopali pri prodajanju, občutno kaznovanih, ne samo z denarjem, temveč tudi z zaporom. Pa tudi tisti, ki izpodbujajo na povedan način k privijanju cen, so v nevarnosti, da jih bo kazensko sodišče zasledovalo in da bodo posebno takrat strogo kaznovani, če se obračajo svojimi nasveti do širših krogov v tiskovinah, okrožnicah ali na zborovanjih. Svariti je treba prav resno, naj se taki nasveti ne dajejo ali ubogajo.

Nemški službeni jezik pri železnica. Uradna „Wiener Allgemeine Zeitung“ poroča: Železniško ministerstvo je za notranji službeni obrat odredilo iz ključno nemščino kot službeni jezik. Kdor torej ne zna nemški, ta ne more in ne sme biti več pri železnica nastavljen. Ta odredba je bila že od nekdaj skrajno potrebna, kajti kakor pri armadi potreben je tudi pri železnici enotni službeni jezik. In v to svrhu je na Avstrijskem ravno edino nemščina primerna. To mora vsak pametni človek priznati, pa če je še tako narodni Slovenec ali Čeh. Sicer pa je ravno železniški obrat v tej vojni to potrebo nemškega poslovnega jezika dokazal.

Nove cigarete. Tobačna režija je pričela s 1. avgustom prodajati nove cigarete „Divia“, ki so iste kakovosti kakor „Mirjam“, pa imajo nastavek (Mundstück). Cena nove cigarete stane 5 vinarjev.

Hmelj. Iz Žalca se javi, da se bode splošno obiranje hmelja letos pričelo 9. avgusta. Obirovalci se vozijo na južni železnici in sicer od Brežic oziroma Zagorja via Zidani most, Celje, Maribor, Marenberg, na podlagi legitimacijskih listov, ki se dobe pri občinskih zastopih ali pri hmeljarskem društvu v Žalcu, s polovično karto (50 odstotkov). Za popolno, vsestransko varstvo obiralcev bodo pristojne oblasti skrbele. Žalski hmeljarji so sklenili, da bodo letos plačevali po 18 vinarjev od škafa in da bodo dajali obiralcem trikrat na dan toplo hrano.

Kolera v Rumuniji. V raznih rumunskih krajih je izbruhnila azijska kolera. Splošno sodijo, da so jo zanesli tja ruski dezertjerji, ki so prihajali v prav velikem številu preko rumunskih mej.

Mati šefa našega generalštaba Barbara Conrad pl. Hütendorff je v 81. letu svoje starosti umrla.

Ruski premog na Dunaju. Dunajska občina je sklenila z vojaško upravo zasedenega rusko-poljskega ozemlja pogodbo glede dobave premoga iz dombrovaškega rudokopa. Vsak dan bo prihajalo na Dunaj 40 do 50 vagonov ruskega premoga.

General kavalrije vitez pl. Ziegler †. Po 8-dnevni bolezni umrl je na koleri komendant nekega avstro-ogrškega kora, general kavalrije vitez pl. Ziegler. Nesrečnež se ni pustil proti koleri varstveno kože cepiti. Noben drugi oficir ali vojak njegovega zbora ni dobil te bolezni; le on, ki je omenjeno previdnost opustil... Pokojni general bil je eden najzibornejših vojakov naše slavne armade.

Vojne marke. Iz prodaje vojnih mark, ki so za 2 vinarja dražje nego navadne pisemske marke, se je napravilo doslej 600 000 kron čistega dobička, katera svota se je izročila skladu za pomoč vdovam in sirotam vojaštva.

Spored dosedanjih vojnih napovedi v svetovni vojni. Osem držav je napovedalo od začetka svetovne vojne Avstriji vojno. Zaradi Sarajevskega umora in političkih razmer je Avstro-Ogrska napovedala Srbiji vojno dne 28. julija 1914; dne 5. avgusta Rusiji; dne 8. avgusta je napovedala vojno Črna gora Avstro-Ogrski. Vojna napoved Anglije in Francije se je izvršila dne 13. avgusta. Kot peta država je napovedala vojno Avstro-Ogrski in Nemčiji Japonska dne 23. avgusta. Avstro-Ogrska je napovedala vojno Belgiji dne 27. avgusta. Italija pa je napovedala svojo vojno

Dražilci živil. Proti klerikalni „Großein-kaufsgesellschaft“ na Dunaju, to je zadrugi, ki na debelo kupuje in prodaja živila, se je začela sodnijska preiskava zaradi oderuštv pri živilih.

Tožbe o splošni draginji. „Grazer Tagblatt“ piše: Cene življenskih sredstev šle so v zadnjem času zopet močno navzgor. Vkljub izborni žetvi krompirja zahteva se popolnoma neznosne cene. Ta draginja zadeva zlasti pokrajine južne Štajerske, kakor n. p. občine Ormož, Ptuj in Središče, kjer zahtevajo proizvajalci sami 20 kron za 100 kil krompirja. Prejšnja leta se je isto množino krompirja dobilo za 6 do 7 kron. To zvišanje sene znaša 250 procentov. Mrda bodo zadostovale te vrstice, da opozorijo kompetentne oblasti na to popolnoma neopravičeno zvišanje krompirjevih cen.

Avstro Ogrski dne 23. maja 1915. Vojno stanje med Turčijo in entento je nastopilo dne 31. oktobra lani; vojne napovedi med Italijo in Turčijo doslej še ni, ni pa več daleč. Nemčija se nahaja v vojnem stanju z istimi državami kakor Avstro Ogrska, le z Italijo še ni v vojnem stanju, čeprav so razdrite diplomatske zveze.

Razpuščena italijanska društva v Istri. Tržaško namestništvo je razpustilo še ta italijanska društva v Istri: "Circolo Nicolò Rizzi" v Fazani, "Società filarmonico-drammatica con biblioteca circolante" in "Gabinetto di ritrovo agricoltosociale Sanvincenzo" v Sanvincenzo in "Circolo popolare di cultura" v Galežanu.

Premestitev Škodove tovarne za stroje in kotlarnice. Praško osrednje ravnateljstvo združenih tovarn za stroje se je obrnilo na razna mesta na Češkem radi premestitve Škodove strojne tovarne in kotlarnice iz Plzna. Zabeleži se brezplačen odstop primerne zemljišča v izmeri 250 a. zgradba cest in kanalov, preskrba potrebne vode za ljudi in stroje in popolni ali delni odpust ob činskih doklad. Investiralo bi se v podjetje 10 do 12 milijonov kron; zaposlenih bi bilo v tovarni 200 uradnikov in do 2000 delavcev. — Praško socialno demokratično "Pravo Lidu" piše o Škodovih tovarnah: Petnajsttisot ljudi dela v Škodovih delavnicah v Plznu tudi ob nedeljah in praznikih, da se more zadostiti velikim potrebam glede vojnega materiala. Tovarno so v smeri proti mestu razširili s kompleksom novih modernih oddelkov, tako, da so se morali izpremeniti mestni regulacijski načrti. Onstran železniške proge, ki je preje proti zapadu omejevala tovarno, bodo v kratkem gotova poslopja za vrsto novih oddelkov. Vsak prazen prostor tovarniškega ozemlja se je v zadnjih mesecih zazidal, mnogim starejšim zgradbam se je dozidalo po eno ali več nadstropij, in ko še vse to ni zadostovalo, so se odločili za zgradbo nove velike podružnice Škodovih tovarnih v bližini starega strelišča, kjer se razen tovarniških poslopij gradi tudi nova delavska kolonija. Reservoir delavskih moči v zapadni Češki tudi ne zadostuje več in iz cele Avstro Ogrske in tudi iz sosedne Nemčije vro delavci semkaj. V tovarni delajo Čehi in Nemci, Madžari, Hrvati, Poljaki, Slovaki. Nemci iz cesarstva; slišijo se jeziki vseh narodov v monarhiji. Baterija za baterijo se prebira in odpravlja na železnico, poškodovani topovi se popravljajo z največjo naglico. Strelišče ne zadostuje več za preizkušanje novih in popravljenih topov, možnarjev in strojnih pušk; ravnokar pripravljajo novo, veliko večje strelišče. V mestu se cel dan sliši grmenje topov, da škepetajo šipe v oknih; vmes prasketajo tu in tam strojne puške. In prebivalstvo se spominja naših čet v Galiciji, kjer je velik del doseženih uspehov pripisati Škodovim topovom.

Pet milijonov mrtvih. Na podlagi sicer le približnih, vendar pa verjetnih računov iz nevtralnega inozemstva znašajo skupne izgube vseh vojskujočih se držav 5 milijonov mrtvih in 7 milijonov ranjenih.

Kdo je oboroževal Albance. V protislovju s poročilom "Agenzie Stefani" iz Niša priznavajo italijanski listi kakor tudi poluradna "Agenzia Italiana", da je svoj čas Albance oborožila Italija sama z italijanskimi puškami, Avstrija pa je dogovorno z Italijo dobavljala zanje topove.

Goriški nadškof se je preselil iz Gorice v Postojno na Kranjskem, kjer začasno ostane.

40 letni učiteljski jubilej obhajajo ta mesec sledeči spodnještajerski učitelji: Franc Vrečko, ravnatelj v Slov Gradcu, Al. Sedlaček, nadučitelj v Mariboru, Karl Prestevšek, nadučitelj v Slivnici pri Mariboru, Joh. Adamič in Anton Brezovnik, vpokojena učitelj v Vojniku. Več njih tovarišev iz leta 1875 je že umrlo. Čestitamo vrlim šolskim veteranom! V 40 letih so gotovo več slabega nego dobrega doživeli. Saj je bila šola dostikrat taborišče političnih strasti. In najtemnejši sovragi ljudske izobraženosti so šolo vedno hoteli pod svoj klobuk spraviti, temvečja čast gre tedaj učiteljem, ki so ostali tekom štirih desetletij zvesti svojim idealom. Še enkrat naše čestitke!

Slovenski begunci se nabajajo glasom urad

nih sporočil v sledečih deželah: Na Nižjeavstrijskem 1960 beguncem, na Ogrskem: v Tolni 8000 in v Fejeryu 3000 beguncem.

Laška narodna jed. "Liller Kriegszeitung" prinaša sledeči zabavni recept o laški "narodni jedi": "Frutti d'Italia", slavna italijanska narodna jed. Vzemite pest lumparije, mešajte in polagoma priložite še enkrat toliko zahrbljenosti, prideni nekoliko na drobno sesekane čuta za čast, pomešajte vse to z dobrim delom dnevnega siromaštva, ki sige poprej oprazili s hinavstvom, koliko ga gre na konec noža, pomešajte zopet vse z lončkom nezvestobe, pustite, da ta zmes skozi deset mesecev počasi vre nad ognjem požrešnosti, odcejajte previdno kar bi še bilo poštenosti — in imel boš slavno italijansko narodno jed "Frutti d'Italia". Glej, da se čimprej pohladite.

Umrli je v Ptujni odvetnikova soproga gospa Ana pl. Fichtenau. Družini naše iskreno sožalje. Bleda žena naj v miru počiva!

Kmetje pozor! Žito nove žetve se ne sme nikomur drugemu prodajati, nego od politične oblasti pooblaščenim osebam vojnega zavoda za promet žita. Kdor bi drugemu prodajal, bi bil strogo kaznovan. Vse druge kupčije so neveljavne in strogo prepovedane. Torej pozor!

Za potovanje na Štajerskem je — kakor poroča vojaška oblast — vendar potrebna legitimacija od okrajnega glavarstva. Opozorjamo na to dejstvo!

Ne begajte ljudi! Poroča se nam: Župnik Vogrin v Sv. Barbari v Haložah je pred kratkim razglašal, da se bode v Možgancih žito kupovalo in prodajalo (!). Mnogo Haložanov se je vsled tega tja podalo. Tam so seveda izvedeli, da so bili hoteli ali nehoti nafarihani. Žito se le od po oblasti pooblaščenih oseb za državo kupuje, ne pa prodaja. Tako beganje ljudi je pač nepotrebno. Izobraženim duhovniškim gospodom bodo vendar postave bolj znane nego kmetu.

Vstavljeni časniki. Strankarska lista češko-slovenske socialne demokracije "Pohoden" v Horitzu in "Rozhledy" v Kraljevem gradu bila sta od oblasti vstavljena.

Iz Konjic se piše: Pri neki oblasti v Konjicah uslužbeni pisarniški pomočnik Albin Kropelj, ki se je pred izbruhom vojne kratak čas v Belgradu nabajal in je zdaj kot pisar od vojne službe oproščen, je te dni ponovil občinski stražo z zahtevo predložitve izkaznice itd. v izvrševanju njene službene dolžnosti nadlegoval in motil, vključ temu, da so mu od občine izdana naročila prav natanko znana.

Nesreča. V Celovcu prišel je neki berač pod cestno železnico, ki ga je na tla vrgla in ubila. Voznik je nedolžen.

Tatvina. V Celovcu vlomil je neki tat v prodajalno gospe Schrott in je ukradel blaga za 100 kron, 4 namizne prte, 1 škarje, 1 dežnik in 1 par čevljev. Dolžijo tatvino nekega vojaka.

Požig. V vodni žagi posestnika Petra Leban v Außertenchenu na Koroškem nastal je te dni ogenj, ki je skoraj novo žago popolnoma uničil. Škoda znaša 3000 kron in je večidel zavarovanjem krita. Sumi se, da se je zgodil požig, čeprav se storilca ni dobilo.

Tatovi koles. 16-letni Jože Kramberger v Mariboru je skupaj z nekim 13 letnim tovarišem tekoma zadnjih tednov štiri kolesa ukradel in prodal; denar sta mlada lopova zapravila. Kramberger bil je vsled tega na 6 mesecev težke ječe, njegov neoletni tovariš pa na 6 tednov zapore obsojen.

Tatvina. Zaprli so v Beljaku perico Veroniko Lipič in njenega ljubimca Hanacika. Ta je kradel erarij življenska sredstva in jih je dajal svoji ljubici.

Vlom med mašo. Iz Sv. Lenarta v Sl. gor. se poroča: Ko sta bila zadnjič gostilničar Janez Skrober in njegova žena Marija iz Vranje pri jutranji maši pri Sv. Antonu, vlomili so tatovi v njih zaprto hišo in so pokradli obleke, okajenega mesa in masla, srebrno žepno uro, 250 kron denarja, 50 litrov vina in 20 litrov sadnega mošta. Skupna škoda znaša 548

kron. Občinski predstojnik Lorenčič opazil je v svoji korzi pisker masti. Čakal je in opazil neko Frančiško Kovačič, ki je prišla s svojim možem Rudolfom po maslo. Tatice so vjeli, medtem ko je mož z denarjem pobegnil.

Vlom. V vilo Worschenek pri Maiermignussotatovi vlomili in pokradli mesa, perila ter čevljev za 100 kron. Tudi v nekih sosednih vilah so vlomili.

Dva vagona mrve v plamenih. Iz Spodnjega Drauburga se poroča: Na odprti progi med Vuzenico in Spodnjim Drauburgom vnela sta se dva vagona z mrvo. Vlak se je moral vstaviti in oboju se je posrečilo, da je vozova odpelo. Potem so gasilci pod vodstvom g. Golla požar pogasili. Vlak je imel 14 vagonov mrve seboj.

Krvalo žeganje. Pri zadnjem žeganju v Framu pijančevalo je več fantov iz Račjega in Mauerbacha v gostilni Alojzije Stampfl. Prišlo je do prepira in pretepa, pri čemur sta bila dva fanta iz Mauerbacha z nožem ranjena. Zanj so se potem fantje iz Račjega oborožili s poleni in kamenji in so svoje nasprotnike čakali. Prišlo je do grozečega pretepa. Občinski predstojnik je skušal mir napraviti; moral se je pa sam z revolverjem brautiti, ker ga je hotel neki črnovojnik z bajonetom napasti. Taki pretepi so za sedanjí čas pač prava sramota.

Smrt črnovojnika. Pri železniški postaji Pesnica je stal črnovojnik Franc Portljič na straži, ko ga je vlak zadel in tako hudo ranil, da je na vožnji v mariborsko bolnišnico že umrl. Nesrečnež zapušča vdovo in 3 nepreskrbljene otroke.

Velika tatvina kokoši. Pred kratkim bilo je posestniku Keller v Pesnici 7 kokoši ukradenih. Te dni mu je zopet zmanjkala 1 kokoš, 8 mladih piščancev in 4 mladih rac. Tatova še niso dobili.

Dva nevarna zločince. Neki Johan Kusman, ki je od 26. deželnoobrambenega polka dezertiral, in neki črnovojniški delavec Peter Rojan sta izvrševala že dalje časa v mariborskem, celjskem in ptujskem okraju razne vlome in tatvine. Celjski orožniški stražmojster Arnusch ju je vjel. Pred kratkim izvršila sta tudi nad zakonskima Johanom in Cecilijo Vanusek pri Celju roparski napad in sta jima vse vzela, kar je imelo le količak vrednosti. Ker sta v Gaberju popivala, ju je orožnik zasačil in zaprl. Oddali so ju etapnemu štacijskemu komandu.

Gospodarske.

Čebulna muha. Po leti lahko opazimo na čebulnih gredah nekaj prav posebno zoostalih čebulic z venečim listjem. Če mlado čebulico razrežemo, najdemo zavite rove, kjer gospodari bel, do 7 milimetrov dolj breznožni ogrc. Napadene čebulice hiraajo, dokler ne zamrejo in segujejo. Tega škodljivca pokončamo najlažje na ta način, da izpulimo in sežgemo vse rastline, ki izgledajo julija kot bolhne, venele ali so že zamrle. Prav priporočljivo je vsako leto menjati nasadne grede ali polja. Ker narašča cena čebule vsled popolnega zaprtja meje, je potrebno, da se letos bolj pazi na čebulne muhe in se s pravočasnim zatiranjem škoda kolikor mogoče zmanjša.

Čebula mora biti dobro dozorela, če hočemo, da se dobro ohrani. Vendar je predolgo ne puščaj v zemlji, ampak jo poraj, kadar je listje porumeno. Lahko jo pustiti nekaj časa ležati na gredici, da se osuši, vendar ne predolgo, da bi začela delati nove korenine ker bi potem začela gniti.

Priprava slanik kumar. Za to se uporabijo najboljše na pol zrastle kumare. Te se čisto operejo, ako treba, s krtačo očistijo, posušijo in s špičastim lesom večkrat napikajo, da more solna raztopina lažje vtiči v sredino. Tako pripravljene kumare se naložijo kolikor mogoče na gosto v kamniaste lonce ali v posebno za te namene določene sode, pri čemur se porabi kot dišava koprovno zelišče in nekoliko bertram. Na te se nalije povrh prekuhana, toda chajlena solna raztopina (1 liter vode in 56 gramov soli). Temu se lahko pridene majhna žličica natrosnega sladkorja na vsak liter solne raztopine, vsled česar doji kumare po okisanju nekoliko več kisline. Raztopina mora vse kumare dobro pokriti, katere je pokriti z dobro se ujemajočim lesenim pokrovom ali s krožnikom in se naj na njega naloži težek kamen. V ne prehladnem prostoru postavljene dovršijo slane kumare v približno 14 dneh vrenje mlečne kisline, na kar se lahko posode postavijo v hladnejšo klet in se gotove kumare porabljajo. Oton Bruders, strokovni učitelj in vodja poizvedovalnega mesta za nasad zelenjave in krompirja pri c. kr. namestništvu.